

KM 12/11 Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i økumenisk kontekst

Merknader fra komité A på Kirkemøtet

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn, men fant det nødvendig å klargjøre intensjonen med saken. Komiteen vektlegger særlig hvordan det å være evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst skal gi føringer for arbeidet med ny kirkeordning.

Stat og kirke

Når Den norske kirke nå går inn i en tid med endrede forhold til staten, er det viktig å reflektere over kirkens fortsatte forhold til staten. En slik refleksjonsprosess er grunnleggende for å skape gode ordninger for kirkens tjenester i kirke og samfunn. Det er ikke alle ordninger som er verdinøytrale. Derfor er det viktig å koble sammen refleksjoner rundt kirkeordninger med det å være evangelisk-luthersk kirke. Kirkens læregrunnlag gir rom for tolkninger i disse spørsmålene. Det er derfor behov for en grundig ekklesiologisk refleksjon som både kan klargjøre og bekrefte kirkens profil. En kirke som arbeider med egen identitet, og samtidig står overfor strukturelle utfordringer, må også si noe om hva det er å være kirke som samles om evangeliet, og om kirkens kall til tjeneste.

Lokalt engasjement

Hva slags kirke vi skal ha handler ikke bare om religionspolitiske og kirkepolitiske ordninger. Det handler også om å være en sann kirke "på stedet", med en lokal forankring. Når alle reformprosesser er over, må den lokale menighet kunne kjenne igjen sin egen kirke og sitt eget "hertespråk". Språklig identitet og kulturell tilknytning er avgjørende for en kirke som fortsatt ønsker å være folkekirke. Det er viktig å huske at dette også gjelder minoriteter. Prosessen om kirkeforståelse må involvere bispedømmene så vel som samtale på lokalplan.

Økumenikk

Samtidig som gjenkjennelse er viktig, er det også viktig å ta vare på evnen til fornyelse i et samfunn som er i endring. Refleksjon rundt egen identitet skaper trygghet og tydelighet i forhold til det bredere kirkelige fellesskap. Det er behov for å trekke frem de sider ved det å være evangelisk-luthersk kirke som kan bidra positivt inn i den økumeniske dialogen. Et eksempel er diakoni forstått som kirkens karitative tjeneste. En slik forståelse bør bringes inn i en bredere økumenisk kontekst, særlig gjennom dialogene i Porvoofellesskapet og blant de reformatoriske kirkene i Europa. Det er av stor betydning at Den norske kirke ser seg selv som en del av et større fellesskap av kirker som står sammen om evangeliet og kirkens tjeneste, og tar på alvor forpliktelsen i dette fellesskapet.

Komiteen fant det tjenlig å organisere vedtaksforslagene i forhold til tre hovedarbeidsområder: 1) ekklesiologiske refleksjoner rundt det pågående arbeid med ny

kirkeordning, 2) 500-årsmarkeringen av reformasjonen og 3) Kirketenkning i forhold til økumeniske relasjoner og samarbeid.

Ekklesiologiske refleksjoner

Komiteen anser det som en viktig oppgave å ivareta et positivt engasjement for kirkens arv og identitet i hele kirken, ikke minst lokalt og på bispedømmeplan. Komiteen tenker prosessen både i et mer kortsiktig perspektiv og i et mer langsiktig perspektiv.

Komiteen har merket seg det arbeidet som tidligere har vært gjort gjennom Bakkevig I-utvalget, og Gjønnnes-utvalget. Samtidig som komiteen finner at dette arbeidet er nyttig for en ekklesiologisk refleksjon, mener komiteen det er nødvendig å sikre en dypere faglig ekklesiologisk refleksjon knyttet til luthersk arv og økumeniske relasjoner. Dette er viktig for arbeidet med å utvikle ny kirkeordning. Komiteen ønsker at det legges til rette for faglige samtaler som også gir mulighet for å vise bredden i kirkeforståelse i Den norske kirke. Videre er det avgjørende å sikre hele kirkens engasjement i prosessen.

500-årsmarkeringen av reformasjonen

Komiteen anser 500-årsmarkeringen av reformasjonen som en viktig og god anledning til å engasjere hele kirken. Det er viktig å ta økumeniske hensyn i forberedelser til og i gjennomføring av markeringen. Komiteen mener det er nødvendig å benytte folkekirkebegrepet videre i prosessen. Begrepet er betydningsfullt for kirkens historiske selvforståelse, og det er foreslått nedfelt i grunnlovens paragraf 16.

Komiteen mener at kirkemøtet må få mulighet til å behandle et profildokument for Den norske kirke i forkant av 500-årsmarkeringen for reformasjonen. Komiteen foreslår derfor at forslag til et slikt dokument legges frem for Kirkemøtet i 2016. Arbeidet med et profildokument bør gi rom for innspill, kreativitet og nytenkning, slik at dokumentet kan tjene som kilde til inspirasjon og glede for hele kirken. Det bør i den forbindelse utarbeides ressursmaterieell som kan hjelpe menigheter og bispedømmer til å skape et positivt og engasjert eierforhold til kirken.

Økumenikk

Vedtaksforslag 5 forholder seg særlig til økumenikkens betydning for arbeidet med vår selvforståelse. Vedtaksforslag 6 omhandler en konkret handlingsplan for økumenikk. I begge tilfeller mener komiteen det er viktig å fremholde lokaløkumenikken. Norske menigheter opplever i økende grad å befinne seg i en flerkonfesjonell, flerkulturell og flerreligiøs sammenheng. Dette er nye utfordringer for menighetsarbeidet i en kirke som fortsatt ønsker å være folkekirke. Økumenisk ressursmaterieell kan være til hjelp i møte med disse utfordringene.

Komiteen ønsker å sikre at kirkens miljøengasjement blir ivaretatt i tråd med KM-sak 04/07. Komiteen finner det naturlig å knytte dette opp mot samarbeidet med kirker både nasjonalt og internasjonalt.

Kirkemøtets vedtak

1. Vår evangelisk-lutherske identitet og en fortsatt bevisstgjøring om arven fra reformasjonen er viktig som en kilde til inspirasjon, fornyelse og videreføring av Den norske kirke som folkekirke. Kirkemøtet ønsker refleksjonsprosessen rundt

det å være en evangelisk-luthersk kirke i dag velkommen. Kirkemøtet ber om at det ressursmateriellet som er utarbeidet til tema, tas med i videre arbeidsprosesser.

2. Kirkemøtet anser en grundig ekklesiologisk samtale som nødvendig i prosessen frem mot en ny kirkeordning. Kirkemøtet ber Kirkerådet i samarbeid med Bispemøtet om å ta initiativ til dette. Med en grunnleggende forankring i en evangelisk-luthersk arv og bekjennelse, bør arbeidet søke å ivareta både økumeniske hensyn og bærende verdier for Den norske kirke som folkekirke.
3. De sentralkirkelige råd bes forberede en 500-års markering av reformasjonen. Arbeidet med markeringen bør synliggjøres lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Markeringen bør være forankret i folkekirken og være økumenisk.
4. Kirkemøtet ber på denne bakgrunn Kirkerådet i samarbeid med Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd om å videreføre refleksjonsprosessen etter KM 2011. Dette for at KM i 2016 får behandle et forslag til et profildokument om Den norske kirkes egenart i en økumenisk kontekst. Kirkemøtet ber om at relevant materiell gjøres tilgjengelig for bruk i menigheter og blant kirkelige medarbeidere.
5. Kirkemøtet ber Mellomkirkelig råd om at det teologiske grunnlagsarbeid som finner sted, bl.a. gjennom Det lutherske verdensforbund, blir gjort tilgjengelig for Den norske kirkes arbeid med egen selvforståelse. Kirkemøtet ber om at materiell som er aktuelt for implementering av diakoniplan og andre aktuelle reformer gjøres tilgjengelig for menigheter i Den norske kirke. Kirkemøtet ber om at kirkens miljøengasjement ivaretas i denne prosessen.
6. Kirkemøtet ber videre Mellomkirkelig råd om å utarbeide en handlingsplan for økumenikk som inkluderer grunnlagstenkning rundt den lutherske kirkes tilhørighet til den verdensvide kirke. En slik plan bør synliggjøre misjon og de eksisterende økumeniske relasjonene. Videre bør planen vise hvordan lutherske kirker bidrar inn i den økumeniske dialogen, så vel som påvirkes av det økumeniske fellesskap.